

Geen werkstress voor de leraar, dat kan dus wel

Klagen leraren over werkdruk? Dan heeft de directeur het slecht geregeld. Alan Turingschooloprichters Eva Naaijken en Martin Bootsma schreven een handleiding voor een school zónder te hoge werkdruk.

LORIANNE VAN GELDER

ONDERWIJS

Het is herfst, dus de eerste ziekmeldingen zijn al binnen. Op lerarentekortisnu.nl, waar scholen bijhouden hoe ze het tekort aan leraren oplossen, staan al klassen waar een invaller lesgeeft, die zijn verdeeld, of zelfs naar huis zijn gestuurd. Op de Alan Turingschool heeft zich nog niemand ziek gemeld. Er is zelfs een extreem laag ziekteverzuim. Natuurlijk heeft de school op Wittenburg, tot drie jaar geleden nog De Pool geheten, ook last van het lerarentekort, maar dat komt vooral doordat er geen vervangers zijn te vinden voor leerkrachten met zwangerschapsverlof.

Organiseer beter!

Het geheim? De werkdruk op de Alan Turingschool is gering. Waar juffen en meesters tot voor kort bijna maandelijks de straat op gingen in het kader van 'PO in actie' om voor hogere salarissen en tegen de grote werkdruk te protesteren, vonden Eva Naaijken, schooldirecteur, en Martin Bootsma, teamleider en in 2011 nog Leraar van het Jaar, die nadruk op werkdruk al overtrokken. Organiseer je school beter en niemand hoeft meer over te werken, is hun stellige overtuiging. Ze schreven dat op in het onlangs verschenen boek En wat als we nu weer gewoon gingen lesgeven?

De titel is expres prikkelend gekozen. Scholen zijn zo veel tijd kwijt aan randzaken. Vergaderen (dat doen ze nog nauwelijks op de Alan Turingschool), herfstfeesten, sinterklaasfeesten, aanbiedingen van bedrijven. "Wij focussen," zegt Naaijken. "Een verzoek van de Oosterkerk om een koortje met onze kinderen te laten zingen? Sympathiek, maar we doen het niet."

De school gaat ook niet vaak op excursie, want elk uitje kost tijd en energie. Bij hen ook geen lessen Chinees of drama, want dat past niet bij de school die ze willen zijn. En administratie gebeurt een stuk minder. Bootsma: "Voor 85 procent van de leerlingen is het echt niet nodig alles te administreren. Alleen in uitzonderlijke gevallen moet je het doen."

Wat wél gebeurt, is gewoon goed lesgeven. Bootsma: "We hebben vier pijlers: rekenen, taal en lezen; wereldburgerschap; maker-onderwijs en gezondheid. Alles wat extra is, leggen we langs die lat."

Alle adviezen in het boek toetsten ze aan de Inspectie voor het Onderwijs. "Scholen denken altijd dat ze van alles moeten van de inspectie, maar eigenlijk mag je veel, en moet je weinig," zegt Naaijken.

Op de Alan Turingschool hebben ze vooral vertrouwen in de mensen die lesgeven. En dat is niet vanzelfsprekend. Onderwijs is dichtgetimmerd met, vaak zelf opgelegde, regels. "Wij vertrouwen onze leerkrachten, maken ze expert. Daardoor hebben we weinig externe adviseurs nodig, en houden we de leuke dingen ook bij de leraren," zegt Naaijken. "Iedereen weet precies wat hij of zij moet doen; de planning wordt aan het begin van het jaar helemaal ingevuld. Sommige dingen zijn zo simpel en logisch, dat ik er zelf ook van stond te kijken."

Schietpartij

De school groeide in drie jaar tijd van 130 in 2016 naar 180 leerlingen volgend jaar.

Niet dat op de Alan Turingschool alles makkelijk gaat. Begin dit jaar werd de school opgeschrikt door de fatale schietpartij in het buurtcentrum op Wittenburg, waarbij de 17-jarige Mohamed Bouchikhi werd gedood. Ook leerlingen van de Alan Turingschool waren in het pand aanwezig. "Ik ben er erg door geraakt," geeft Naaijken toe.

'Sommige dingen zijn zo simpel en logisch, dat ik er zelf ook van stond te kijken'

De school bestond pas anderhalf jaar en dan gebeurt er zoiets. Het voordeel was: ze zijn nooit van de protocollen geweest. "Er zijn altijd situaties die je niet kunt overzien, dan moet je spontaan handelen," zegt Bootsma.

Grotestedenbonus

De zaterdag na de schietpartij waren ze in het buurthuis. Ze vinggen getraumatiseerde kinderen op, werkten samen met de buurt, kregen steun van de gemeente.

Zo'n heftig incident geeft ook maar aan dat lesgeven op een Amsterdamse school anders is dan op een buurtschool in een kleine gemeente. Daarom breken Bootsma en Naaijken in deze tijden van lerarentekort een lans voor hun collega's. "Er moet een grotestedenbonus komen," vindt Bootsma. "Startende leerkrachten kunnen nauwelijks rondkomen, omdat de stad zo duur is, en woningen niet te betalen zijn," benadrukt Naaijken.

Ze ziet ook weinig solidariteit voor de Amsterdamse leraar, terwijl 40 procent van hen buiten de stad woont. "Wij hebben ook leerkrachten die makkelijk in hun eigen dorp aan de slag zouden kunnen, maar voor ons kiezen. Alleen voor hoe lang nog? Je moet wel iets te bieden hebben."

TIPS OM WERKDRUK TE VERMINDEREN

- Vergader alleen over pedagogische en didactische onderwerpen. Niet over het sinterklaasfeest
- Stop met briefings, die zijn voor militairen.

'Voor veel leerlingen is het echt niet nodig alles te administreren'

- Bespreek niet altijd alles met het hele team, soms is het genoeg om met twee leraren iets te overleggen.
- Kijk goed wat moet en wat mag: er hoeft helemaal niet zo veel van de inspectie.
- Weg met zinloze papieren tijgers: ga niet elk gesprekje of telefoontje administreren.